

Цетиње, 21. децембра

Три су ствари које нас руководе, да се поново забавимо ратом, који се у Триполису води између Италије и Турске. Једна је преговори за мир, друга заузимање Солума и трећа криза у Турској. Анализоваћемо једну за другом.

И поред тога што инострани листови, а нарочито њемачки, шире тендециозне извјештаје о рату у Триполису на штету Италије, непобитним чињеницама утврђено је, да се на бојном пољу галијанска војска показала како треба и да је до сада успјешно дјеловала. У рукама Талијана налази се цијела обала Триполиса са свијема лукама и градовима. Пошто су се Талијани добро утврдили, сада су предузели прџдирање у унутрашњост земље. Ту им није ишло лако, али ипак су до сада успјели да уђу дубље у унутрашњост и да прве главне препоне савладају. Даље продирање им је лакше. Истина, стајаће их све то и труда и новца, али им је успјех обезбјеђен. О томе нема више сумње.

Како су стране силе увидјеле да је свако даље пролијевање крви узалудно, јер сав отпор Турака и Арапа неће моћи да одоли навали галијанске војске, а уз то да свако одуговлачење рата може бити и кобно по мир на Балкану, то су предузеле пријатељске кораке да посредују између Турске и Италије. Оне на томе живо раде и већ су добиле пристанак од Италије, која се склонила на мир, али под условом, да Триполис и Ђиренаика остану њој. Разумије се већ само по себи, да Турску неће моћи тако лако да сломију, да се помири са свршеним чином, али је ипак поуздано, да ће и она пристати на мир уз извјесне накнаде. Ако ишта, на то ће је нагнати сам тешки положај, у коме се налази.

Према томе није искључена могућност да се до мира дође прије него се у опште и мисли и поред свега категоричног тврђења мјеродавних турских кругова, да ће се Турска борити до краја.

И док се тако очајно бори једна и друга зарађена страна — једна да продре што дубље, а друга да се одупре навали — дотле се дешава један врло интересантан интермецо у овом сукобу турско-талијанском. То је присаједињење Солума Египту.

Солум је пристаниште у Триполису и са својом околином важан је крај. Њега је Енглеска узела готово ћутке и припојила Египту, а међутим противу тога нијесу ни ухом мрднуле ни Италија, која је већ прокламовала заузеће цијеле Триполитаније, због чега и води рат с Турском, ни Турска, која се упела из пошљедњих својих сила да оружаном руком очува цело-

купност своје земље! Турци и Талијани се туку, а Енглеска на миру заузима један дио земље, око које се они туку!

Истина, прича се, да је Енглеска то учинила по претходном споразуму са обијема зарађеним странама, али је у то тешко вјеровати. Кажу, да је по ранијем споразуму с Италијом Енглеска то учинила пристајући да Италија заузме Триполис, а Турској је то објаснила као стварну потребу, којим се не крије интереси Турске. Објаснила јој је, да је боље да Солум буде саставни дио Египта, дакле опет турски, него да падне у руке Талијана. А колико је у ствари Египат турски, то је добро познато.

У овој ствари важно је још и то како ће Енглеска послити овога заузеће галијанско-талијанском спору: хоће ли бити на страни Турске или Италије. На склапање мира између зарађених страна то ће имати јаког утицаја.

Турској није ништа боље ни у унутрашњости земље.

Прије него је избио турско-талијански сукоб унутрашње прилике у Турској биле су врло рђаве. Нарочито су били заоштрени међусобни односи разних странака. Партијски раздор пријетио је да земљу сваког часа ували у грађански рат. Нашав се од једном пред опасношћу с поља та је заоштреност знатно попустила. Пред општим злом заборавило се на међусобице и све су се странке бациле на спасавање земље. Чак шта више између двије најјаче странке у земљи, младотурске и либералне, почели су да се воде и преговори за споразумни рад. Од тога споразума није могло бити ништа, а од слоге ни помена нема. Младотурска и либерална странка су се разишле. Промјена устава их је напротив још више поцијепала и завадила. Младотурци с владом су нагињали да се чл. 35 устава прошири тако, да се султану даду већа права како би влада могла имати одрешеније руке. Опозиција се томе противила. У случају конфликта парламента с владом, она је тражила да се повлачи влада, а не да се парламенат распушта и тако је између опозиције и владе настао још већи и дубљи јаз. То се сад свршило одступањем владе.

Увјеравају, да је Саид паша, председник владе, нарочито настојавао да се изврши промјена тога члана устава само зато да би имао права да парламенат распусти и да приступи преговорима за мир без удјела парламента. Како је опозиција ту његови намјери прозријела и видјела да је то на штету земље, то се и била упела да ову владину намјеру осујети, у чему је донекле и успјела.

Шта ће све послити тога бити,

тешко је сад означити. Главни је да су ова три момента врло важна и да се Турска налази пред судбоносним догађајима, које може и без великих уштрба пребродити али које је могу лако и до већих компликација довести.

Цетиње, 21. децембра.

Из Рима јављају да сада у Триполису има 140.000 талијанских војника, а да у Италији стоји спремно 20.000 мобилизованих чета. За рат је нотирано у Италији још 20 милиона лира.

На бечком гробљу разваљена је гробница кнеза Александра Карађорђевића, оца краља Петра и одаце је погребена његова добана, што је у јавности велику сензацију произвело. Држи се, да је то политички чин.

За председника кипеске републике изабран је једногласно Сунпачан.

У Сарајеву је почео да излази нови лист под именом „Нови Мусават“ као орган муслиманске народне организације.

Предједник босанског сабора, Шола, позвао се у Бечу ради преговора о саборским пословима.

Прилике Срба у Санџаку

— Зулуми турски према Србима —

Сјеница, 11. децембра

Кад би неко, ма и површно, пратио развој догађаја у Санџаку дошао би до закључка, да се нешто спрема, чија ће тајна у најскоријој будућности избити на површину. Довлачење тонова, муниције, оружја, хране, као и у опште снабдијевање са свима потребама у рату, само увеличава бојазан за представљеним догађајима. Што је пак карактеристичније, у овом критичном времену по нашу демократију, када би требала и сама власт да предначи у сузбијању зала и увођењу реда и слобде у земљи, она нам даје повода својом равнодушношћу, да и сувише верујемо у њене рђаве намјере према свему ономе што је немуслиманско, јер факта и сувише јасно казују да је та иста власт индиректно у споразуму са највећим крвопијама српским, који су у очима оvd. власти лојални грађани само за то, што су своју солидарност запечатили са по неколико живата овдашњих Срба. Остављен народ сам себи и сувише је немоћан да се брани, јер га и власт оставља и ако би се који усудио да проговори ради одбране, на њему се примјенују такве мјере, које га просто онемогућавају за рад. Поступак са адвокатом Лакићевићем и многи слични њему, у толикој је мјери бруталан, да е права уточиња вјеровати у какву равноправност муслимана и Срба. Док се ови први сматрају за нешто више од Срба, као каква привилегована класа са свима уступцима у земљи, дотле осуђују једног интелигентног Србина адвоката сам ошто је Србин и што је узео у одбрану једну праведну ствар. Ова драстична пресуда без икакве кривице у толикој је мјери утицала на све без разлике, да су Љубомир Павићевић и Јово Карамарковић, правници солунског факултета морали напустити права, јер су својим очима видјели, да је апсолутно немогуће радити са онима, који желе смрт једном најлојалнијем племену у земљи. А са каквим ће се илузијама заносити они, који имају тек да доврше правду, кад виде, каква их будућност очекује? У оваким тешким приликама, појмљиво ће бити сва коме, да је и најизлицим раднику на пољу културног препорођаја и јачина националних осјећања одузета могућност за ма каквим стварним користима за наш народ. Сретена Станића правника цариградског факултета, позвала је власт у Б. Пољу на саслушање само за то, што је у путу пуцао из левора заједно са осталим сватовима, где је, узгред буди речено, било само 5—6 Срба и око 60—70 Турака од којег су се пуцања преламале горе. Ниједног Турчина не зову на саслушања, а зову Сретена само за то што је Србин јер по њиховим наоружањима не смије Србин ни понијети оружје а како ли пуцати!

Кад се год који од Срба крене, са страхом очекује да му се што не под-

метне. Ето нпр. прије 7—8 дана кренули Јавор својим приватним послом Нико Гобељић и Илија Павићевић. Случајно тога дана Турци из села Кладнице ухвати неколико војних бегунаца у часу када су хтели проћи границу, те пошто једнога испребијају и са теслом му главу преполове, да би избегли какву казну објеле Ника Гобељића, да их је он провео до границе, те га јузбача са каракола у Кладници тако истукао, да се сумња хоће ли остати у животу. Али ко ће изређати све оно што наш народ трпи! Али нека. Кад прекини, биће доцкан и за другог!!

Насиља турска у Триполису

— Европска штампа осуђује мародерство турских официра —

Француски листови пуци су извјештаји њихових дописника, у којима се говори о најгрознијим педјелима што их Арапи и Турци у Триполису над Талијанима врше под заштитом образованих турских официра, међу којима има чак и таквих, који су своје више образовање у најпросвјетљенијим државама стекли.

У тим извјештајима износи се како Арапи ужасно муче, злостављају и убијају галијанске војнике, који им падну шака, не штедећи час ни оне што су у Црвеном Крсту. Дописник „Матена“ јавља да је на арапском гробљу у селу Хеди и у Оази видео 24 талијанска љеша страшно измршварена. Једном војнику била су одјечене руке и ноге, другом расјечена уста до ушију, трећем је био одјечен нос.

Дописник „Журнала“ пише, да је у цамији у Хеди видео 17 талијанских војника, на чијем се лицу још видјели нарази ужасне самртничке борбе. Њих су Арапи били закачили о каише на зиду и испод њихових ногу дожили ватру.

На гробљу Гији видео је исти дописник љешине пет галијанских војника, који су до врата били живи закопани у земљу и у том положају умрли од глади.

И извјештаји, што их налазимо у енглеским листовима, слажу се с овим. На чак и американски листови о томе имају опширних извјештаја.

„Њујоркски Херолд“ доноси од свога дописника из Триполиса вјести о страшим зверствима Арапа. Он је, пратећи „Црвени Крст“, нашао страшно измршварене љешине три берсајера. Један од њих био је распет на крст, на једном зиду, други звезан и раскомадан на четири дијела; трећем је била одјечена глава. На свој тројици видјели су се знаци страшног мучења и злостављања. У зору је санитарско одјељење наишло на једну кућу, која је 10. октобра служила као пољски лазарет берсајера. У тој кући нађено је пет ужасно унижених љешина. Један је међу њима био љеш војној љешара Демуртас, а један заставника 6 компаније берсајера. Њихови трепавице биле су ушивене за обрве а дебео капац био је провучен кроз усницу и везан иза главе. Тијела су им била осакаћена и распета на крст. У једној јами иза куће нађено је двадесет љешева исјеченијех на комаде. На једном љешу још се налазио знак Црвеног Крста. То је био љеш једног капетана санитарског одјељења. У једном крају баште нађено је још десет тјелеса. Један љеш је био ископадан на четворо, други набијен на колац, трећи распет на крст, али тако да је попречно дрво крста било провучено кроз вратне мишиће. Сви ови љешеве били су од војника санитарског одјељења или су то били рањеници које су болничари превијали. Њих су Арапи изненадили и уморили страшно смрћу.

Треста метара далеко од лијевог хошна арапског гробља нађена су четири љеша, која су била закопана у земљу до појаса, али главом доле, тако да су их само ноге вршиле из земље. Њима су руке биле одјечене а јасно се видјело да су били живи закопани.

Политичке вијести

Делегације у Бечу

Ових дана су се састале у Бечу аустријска и угарска делегација. Овај пут није било пријестоне бесједи, јер изабар не смије по лаварској одредби да излази из шевербруског дворца а није одређено да изабара заједно престононаследник као лави. Ја отворене делегација не постоји, истина, устава која прописује пријестону бесједу као код отворена парламента, али је то било обичај од кад постоје делегације. Угарска делегација конститира се у првој својој сједници, изабравши председника Луизата барона Јанга, који је кратким говором поздравео делегате. За тим је министар финансија Буриан предложио законску основу прорачунског пројекта. Пошто су изабрани поједини одбори, сједница је закључена. Након планарне сједнице састао се у сједницу одбор четворорне и узео у претрес прорачунски пројекат. Говорили су министар спољних послова гроф Ервтал и ратни министар.

Аустријска делегација изабрала је за председника Добирица.

Енглези о њемачкој мрнарници

Лондонски лист „Стандард“ доноси оштру критику њемачке ратне мрнарнице. Велики успеси њемачке артиљерије, важе овај енглески лист, о којима је даније у цијелом свијету, нијесу ништа друго до прете приче. Нове њемачке торпедоносце нијесу ни издалека оно, што су енглеске. Постоје бројни су савијем примитивни, јер се њемачка држава свјетски према оним бројцима још од прве вихове појаве, и тек у новије доба почела је чинити с нама објективне покушаје. Још горе стоји са поводом на њемачким ратним бродовима. Од како е океанским забранило, да се састају с официрима, кад су на суви, многи су постојали њемачки официри напустили службу. О правном државству, какво постоји код енглеских и француских мрнарара не може бити ни разговора. Међу њемачким мрнарарима изаја мржња и неслога и ред међу њима одржава се само строгом њемачком дисциплином. Све ово не зна њемачка јавност, јер се то од не ретко крије. С тога се Нијемци и заносе својом непобједљивошћу њемачке ратне мрнарнице.

Рашко-призренски митрополит

Скопље, 15. децембра

Избор др. Дожића за митрополита рашко-призренског одекнуо је радосно у срцу *свакога поштеног Србина*. Па не само код Срба ван те епархије, него и код свакога патриоте у рашко-призренској епархији и сваки благосиља и хвали Бога што му скину с врата онога неваљалца и разбојника, кога полтрони обукоше у калуђерску ризу и хтједоше га наметнути нашем јадном народу, који и онако лично трпи од многобројних непријатеља српскога племена? Али патентирани патриоте и фарисеји нададоше дреку, закукаше закукала им мајка, е пропаде Српство, чим пропаде Богдан — Василије Раденковић!?

Па да се питамо, да ли је све истинито оно што поједини листови српски пишу, а нарочито „Вардар“. Не. По сто пута не. Када би сваки поштен човек зрело мислио, одмах би увидио, да је све оно што се нише скроз и скроз лажно и да су све денеше и протести само маска и лаж. Све се то нише у познатој канцеларији уредништва „Вардара“, а овај лист није лист српскога народа у отоманској

ПОДЛИСТАК

Кад је жена срећна

— В. Дорошевич —

Једног јутра устаде из постеље не расположени Харун Ел Рашид, велики багдадски халифа.

— Нерасположен сам — рече великом везиру, — јер сам сачао један чудновати сан. Као да су све жене из мога царства дошле, пале пред мој пријесто и плачући се туже на своју судбину.

— Господару — одговори велики везир, — ја те уверавам, да се жене без разлога жале због свог положаја и могу ти рећи, да нема ни једне, која би своју судбину промијенила са другом.

— Владару не смије све својим министрима на голу ријеч вјеровати. Зато ти остављам два мјесеца дана рока, да ми најеш и доведеш преда ме једну сретну жену! Разуми ме добро, ја не тражим више већ једну једину из цијелог пространог царства. Не учиниш ли то, чувај се мог гњева.

Велики везир изађе доста поплашен од султана и одмах се упути шефу полиције, који му на његову жалост изјави, да он у цијелом царству Харун Ел Рашидовом не познаје ни једну сретну жену.

Знајући да му глава игра, велики везир се даде на посао, да сам потражи ту сретну жену. Природно је, што је прво пошао код султаније.

империји, већ лист неколико полтрона, од којих су неки чак и тражили службу у Црној Гори, у оној земљи, коју тако подло нападају и против чијег сина тако гадно вичу, као да г. Дожић није Србин и освједочен патриота по сто пута бољи него они неваљалци, који су покренули ту кампању противу Србина митрополита. Да, српске народе, деру се они и вичу не за то што није дошао за митрополита рашко-призренског Богдан Раденковић, него зато што ти полтрони не могу радити оно што би радили са Богданом и што им се одузе могућност да отворе још једну штампарију и књижару са туђим новцем. Да, ви фарисеји и лицемјери, знамо где вас боли!

Када нијесте могли за вријеме Нишићеворво да радите у тој епархији шта сте хтјели, онда сте скрхали тог поштеног Србина, само да доведете свог човјека, а сада кад пропаде ваш извршилац свих ваших гадних планова, онда не ваља онај који је најдостојнији за то мјесто, само за то што неће трпети неваљалце и полтроне око себе и што неће дати, као поштен Србин и патриота, да се тргује са српским народом и са патриотизмом, као што сте успјели у скопској епархији.

Чудимо се само г. Сави Стојановићу, народном посланику, да је и он протествовао против избора г. Дожића!...

Од куд на један пут г. Стојановићу прирастао за њега Богдан Раденковић, када зна врло добро ко му је највише помагао да буде изабран за посланика, а ко му је сметао. Зар се не сјећа овај посланик шта је прије четири године говорио у Скопљу противу исте котеије која не трпи Дожића! Ако је заборадио, ми ћемо га подсетити на то у своје вријеме. Нека не мисли да нико ништа не зна о њему прије устава и последије устава. Многи и многи око „Вардара“ имају прљав веш, који ћемо једнога дана изнијети, да види српски народ у Ст. Србији и Македонији, које змије храни у својој средини, и који су ти који му највише штете наносе.

Сикћете ви паразити, народ ће проговорити и онда тешко вама!...

Српство

† Др. Жарко Алексић. Овај дан је умро у Београду у хируршкој одељењу државне полиције. Жарко Алексић, лекар из Напчева. Покоји др. Алексић умро је у најбољим годинама. Његова смрт значи велики губитак за српско Србе, јер он је био живи заступ за сваку народну ствар. За вријеме велеизјачевог прогона у Хрватској и Славонији, покоји др. Жарко Алексић био је једини од Срба у Угарској затворен и оптужен због велеизјаче, али га је суд ријешно, јер није био кривично. Нека је честитом покојнику лака црна земља и пречан спомен.

† Богдан Ластавица. У суботу послје подне убио се у Загребу млад књижевник српски и професор сушачке гимназије Богдан Ластавица. Убио се уљед тога, што је пагио од сушине и није хтио да дочека да ова ужасна болест створи од њега живу лешину. Сахрањен је на загребачком Мирогоју у уторак послје подне уз велику саучешће загребачких Срба, а нарочито омладине српске. Покоји Богдан Ластавица био је племенит човек, мрпан кривдан и паметан, и његова је смрт врло оштра губитак за најмање кољени српске интелигенције и српских јавних радника.

— Ја сретна?! — одговори она изненађено. — Зар да будем сретна, кад мој муж нема ни пола сата слободног времена за мене?! Та ја сам најнесретнија жена на свијету!

Сиромас велики везир напусти палату утучен. На излазу сретне неку крупну слушкињу, која се са огромном тесгијом враћала са извора.

— Јеси ли сретна?!

— Ја?... Ја сретна? Лијена сам као султанија и потпуно могу заузети њено мјесто. Сигурно би се допала Халифу, само кад би ме погледа удостојио!

Велики везир остави слушкињу и последије мјесеца лутања паде му на памет његова жена, коју још није питао. Брзо отиде својој кући, изазове жену и упита, да ли је сретна?

— Ја сретна? — прсну она у смјех. — Са таквијем једним човјеком тешко се може бити сретан!

Велики везир окрете леђа и покуша, да код осталих багдадских жена окуша срећу. Али свуд је био лоше среће. Други би на његовом мјесту почео очајавати, али он чврста срца оде на нијацу и обрати се једној средовјечној жени, која је урме продавала.

— Нијесам сретна! По цио дан радим као стока и више сам гладна но сита.

Са пијаче се упути везир у кућу најбогатијег Јевреја у граду. „Та жена мора бити сретна, јер има све што хоће!“

— Ах! — одговори богаташица на његово питање. — Ја сам најнесретнија жена

Његова прва збирка прича из личног живота „При отвор“ није прошла незапаљена од српске критике и врао је много обећавала.

Друштво за потпомагање Срба Јака у Прагу. Добили смо годишњи извјештај „Друштва за потпомагање Срба Јака у Прагу“ за шк. годину 1910.—11. Као што се може из овог извјештаја разабрати, друштво је прошле школске године развило велику дјелатност у правима који су за наше студента и код нас и на страни од пријек и најважније потребе, и сваки Србин родољуб, коме може бити, треба да потпомогне ово друштво својим прилогом. За ову годину изабрало је друштво овај одбор: Управни одбор: председник Милан Поповић, адс. инг., потпредседник Милан Дракулић, адс. инг., благајник Мило Брашављенић, студ. мед. I, тајник Милан Ј. Дурман, студ. инг., тајник Јован Маринковић, студ. инг., одборници: Мирко Хонг, студ. инг., Нека Стјепановић, студ. мед., пензионир одбор: Војислав Кежуловић, адс. мед., Буко Остојић, с. инд. мед., Дуван М. Паук, студ. инг. Друштвена адреса гласи: „Spolek ku podporování srbských studentů v Praze“, Praha (Чешка).

Словенство

Конгрес словенских љекара. Под патронсом „Опег словенски конгрес“ професор А. Ј. Погодин пише у „Бирањенија Вједомости“ да се опег спрема конгрес словенских љекара у Петрограду. Он мисли да ће и тај конгрес имати карактер политички, јер хитијена је велика словенска толика и терманска и романска. Сам Погодин мисли, да је вријеме престати деф с бањетима и фразирањем, и да треба што објавио урадити, јер словенска је идеја важна, потреба и неопходна ствар. Само кад се одиста постигне солидарност у великим животним политичким питањима, Словенство ће добити онај значај с којим се може рачунати. Зато је и пр. париска унија Србије и Бугарске важна и за Русију, споразум Словенска с Чешма у Рајхерату, Пољска и Украјина у Галицији, или оснивање пољског свеучилишта у Варшави, или одбицање хелмеког пројекта — све је то вријеме за ствар словенског заштителца. И у том погледу не може се, изгледа порицати париски начелни значај будућег конгреса. Он ће подсетити шта треба урадити, што је важније од словенске хитијене.

Отварање хрв-славонског сабора. Овјечка „Држава“ доноси, да ће се новоназбрани сабор Хрватске и Славоније састати вјероватно половином јануара мјесеца идуче године. Последњи рок за састањак новоназбраног сабора истиче 7. фебруара, и до тога ће се времена сабор свакако састати у прву саборску сједницу.

Загребачко професорско друштво у Београду. Професорско друштво из Загреба вратиће посету српском професорском друштву идуче године у Лекресу. Српски професори већ су о томе од својих другова из Загреба и званично извршени.

Састањак словенских Сокола у Бечу. За пријек објавиош правника по новом календару састаја су се у Бечу сва словенска соколка удружења са својим представницима. На оном састанку били су изасланици и из Србије и Бугарске. За вријеме дебате, која се отворила ради спреме словенског соколовог сата који ће се држати у Прагу 1912. године, удружење пољских соколова протествовало је преко својих представника противу пријема у савез руских соколовских корпорација, јер Пољаци не могу бити у савезу са Русијом. Последије бурне дебате унесој је прот прелаз на дневни ред и ако су противу тога прелаз Пољаци протествовали, а у исто вријеме дошпето је ријешено да се умолит руска влада да допусти Пољацима образовање соколовских друштава

на свијету. А жена је као виновна лоза, која се око неког мора обвјинати...

Оставивши Јевреју, велики се везир мислио на коју ће страну?! Сјети се једне поштене девојке, која се прије два мјесеца била удала. Сврати к њој и она му одговори:

— Како да сам сретна?! Мој ме муж ни минут не оставља саму. Ја знам да ме он воли, али не треба да ми се у то куње по хиљаду пута на дан! У почетку ово његово заклинање правило ми је задовољство, али сад ће учинити да пољудим.

Несретног министра обузе очајање. Нареди, да му се осједла кон., да обиђе пространо халифово царство, неће ли у провинцијама наћи оно, што је узалуд тражио по Багдаду. Дуго је лутао тамо и амо, али у заман. Вријеме од два мјесеца већ се примишаше крају и он је имао још толико само времена, да сврати у пошљедње село, у коме још није био.

Кад се селу приближи, виде неког сељака да туче жену, која је са своје стране запомагала.

— Жену не треба правити несрећном! — Ко? Зар ја несретна! — викну жена. — Варате се! Ја сам врло сретна.

— Хвала Богу, те нађох сретну жену! одахну велики везир и поведе сељанку у Багдад.

Кад је с њом пред халифу изашао, предусрете га овај:

— Аха, нашао си сретну жену?!

— Да господару! Ево је...

Писмо из Херцеговине

Сабор прекинуо рад — Убиство у Невесињу — Награде за вино — Херцеговачки дуван.

Мостар, 10. децембра

Сабор је изненада прекинуо рад. Сједнице су одложене на неодређено вријеме и о томе су посланици писмено били обавијештени. То је дошло уљед тога, што се између председништва и посланика изродио сукоб. Председник сабора казнио је посланике Шерифа Арнаутовића и др. Карамехмедовића искључењем са сједнице, што су рекли у сабору да је министарство у Бечу украло 100.000 круна од Босне и Херцеговине. Због те казне посланици су се побунили и тражили да председник ову казну повуче. То су успјевали тиме што су запрјетили да ће рад сабора ометати тако, што неће посјећивати сједнице саборске све до год председништво не уважи захтјев. Председништво сабора на то нишито хтјело нишито је могло да пристане, те је тако даљи рад у сабору био онемогућен. Да се не би сукоб заоштравао, јер иначе у сабору не иде како треба, сједнице сабора су одложене, а кад ће бити поновно сазване не зна се, али се држи да ће то бити одмах по Новој Години. —

У Божишта, крај Невесиња догодило се убиство, које је плод личних међусобница и — алкохола.

На Влзедује били су у Невесињу у вароши сусједи и кумови Илија Саматовић и Широ Тодоровић. Пошто су се добро пољавили, пошли су кућама у Божишта и уз пут се посвађају, јер је Широва жена на дан прије убила у жити Илијино бравче. Што су се више примицали кући, свађа је била све жешћа и, кад су дошли кући Тодоровића, Широ хтједо да сврати својој кући, али Илија потегне нож и ненадно удари Широ у прса. Овај падне рањен, а Илија га удари још неколико пута и онда побјегне кући. Укућани Широви на његово запомагање долете му у помоћ и нађу га рањена, те га одмах однесу у болницу у Невесиње. Како су ране биле врло тешке, то га отпреме у болницу у Мостар, да му се овде изведе операција. Операција је изведена, али су ране биле срптоносне, те је Широ трећи дан подлегао ранама. Илија је одмах пратворен, те ће сад одговарати за смрт свога кума и сусједа, а сигурно ће имати довољно времена у затвору да размисли о злим посљедицама нијанства, којему је он био наклонен.

Ради унапређења рационалног подрумарства одржавају се у виноградским крајевима Херцеговине сваке године и награђивања нових вина. Награђивање вина одржаће се у Стоцу 15. децембра, а у Требињу 18. јануара 1912. За награђена вина подијелиће се златне и сребрне колајне, од којих је земаљска влада дала већи број начиниш. Колајне су уметнички израђене. На страни с лица, а у до горње оловнице представљен је с приједом поглед на Мостар са римском Ђурицом, а у позадини се виде виногради на Подвележу, а при дну је поглед у винарски подрум познате фирме Г. и Р. Јелачић у Благају код Мостара. Ова винарска радња има великих заслуга за наше винарство, као и уопште за извоз херцеговачких вина. Ова слика на лицу

О моћни халифу — паде сељанка на кољена и завани — смиљуј се на мене несретницу!

— Шта чујем?! викну халиф, а чело му се намршти.

— Што то говориш, жено?! — обрати се велики везир сељанци. — Зар ми нијеси рекла, да си потпуно сретна?

— Да, али код своје куће, код свога мужа и дечице, а не овдје. Без њих ја не могу бити сретна.

Последије ових ријечи обрати се халифа њежним гласом поплашеном великом везиру:

— Не бој се! Док си ти путовао по царству, ја сам у Багдаду нашао једну сретну жену!

— Багдаду?! понови везир и очи му остодаше разорачане од чуда.

— Јест у Багдаду! И та сретна жена бијаше твоја. Кад си ти отишао, пошљем ађутанга, да је униша, да ли је сретна.

Па шта је она одговорила?!

— Разумије се, да сам сретна, кад ми је човјек на путу?!

ПРОРОК

— Ник. Гарин —

Бјеху два друга: Тори (камен) и Тутеби (жаба).

Тутеби је био богаташки син, Тори бјеше луки сиромас.

Тутеби је био паметан, Тори лијен и ограничен.

колајне за награђивање вина придружила се као врло таскаво признање о тим многим досадашњим одликованима, што их је фирма Г. и Р. Јелатић својим немурним радом на овоме пољу стекла. На папичу кола не налази се у средини земаљски грб, а око њега ћирилицом и латиницом пише: „За заслуге око унапређења виноградарства и винарства“. Награђивања вина у Стоцу и Требињу руководиће управитељ земаљско ерарско-вођарско-виноградске станице у Давтви Милан Томић. Овогодишња су вина у Херцеговини извршне квалитете, па се надају да ће се за награђивање предложити овога пута велики број вина. Осим у Требињу и Стоцу награђиваће се вина још из мостарског, љубушког и коњичког котара.

Год. 1910. имала је босанска херцеговачка режиа духана прихода 17.429.300 К, а расхода 8.569.100 К, тако да остаје чист приход 8.569.200 К. Лањске године садило је у Херцеговини духанних 15.879, а у Босни 5.312. Те године произишло је сађење духана и на општине. Обдужави и Буквик у брчанској и у Бијелини и Новом Селу (Франц Јозефс Фелд) у котару бијелинском Приликом бројења у Херцеговини нађено је 123.725.000, а на процену само 107.466.000, у Босни за вријеме бројења 16.795.000, а код процене 15.752.000 струкова духана. Прешле године откупљено је од народа у Херцеговини 38.001 метр. цента духана за 4.489.043 К, а у Босни 6.011 метр. цента за 465.891 К, свега дакле 44.012 метр. цента за 4.954.934 К. По квалитету био је духан у 1910. г. бољи него онај у 1909. год.

Кратке вијести

Књажевић Ђорђе оболио. Из Париза јављају да је књажевић Ђорђе, који је тамо на школовању, оболио и да ће се морати оперирати.

Фалијер у Лондону. Француски листови јављају да ће предсједник француске републике, Фалијер, у току идућег мјесца посетити енглеског краља у Лондону.

Русија у Персији. Руска влада одаслала је у Персију два експедициона збора, да казне бунтовнике, који су злостављали руске козаке. Заповједници тих збора имају у тој акцији одријешене руке.

Опозициони блок у Угарској. Опозиционе странке у угарском сабору удружиће се у јединствени блок, који ће имати за задатак да сиринечи даље претресање војних реформа.

Крањски сабор. Земаљски крањски сабор отворен је у прошли четвртак и пошто је држао кратку сједницу закључен је.

Војна диктатура у Персији. Због поклоља Руса у Решту и Тебрису персиски регент дао је оставку и у Техерану, пријестоници персијској, биће проглашена војна диктатура.

Независност Монголске. У Монголској проглашена је независност и револуционари су изабрали нову владу.

Из Русије. Државно вијеће отклонило је иницијативну основу думе, којом се тражи, да се укине право министарства, да троши без дозволе државне думе. Цар је одредио, да министар спољних посло-

Тутеби је волио да се шаљи на рачун Ториев, али га је увијек заштићивао, и кад су завршили школу, обећа му да ће га, и ако је сиромах, извести лијепо на пут.

Једнога дана, кад никога није било код куће, Тутеби сакри очеву омиљену сабљу. У вече га отац добро изби, али му овај рече: „Немој се једити, оче, зови Ториа, мога друга, он је обдарен нарочитом видовитошћу и покаже ти где се налази сабља.“

Затим отрча Ториа и исприча му све шта се десило, назначивши му склониште сабљино.

Кад отац Тутебиов дозва к себи Ториа и запита га да ли може да означи мјесто где је сабља, овај одговори да може и показа где је била сакривена сабља. Зато је добио лијену суму новца и обећаше му да ће га препоручити.

Послије неког времена несгаде печат државе Кине, и кинески цар замоли корејскога цара, да му пошаље његовог пророка.

Тори би препоручен, али га прије тога хтједоше оиробати, и доведоше га пред цара, који му показа један затворен сандук и упита га да погоди шта је у њему.

— Ах! Тутеби! уздахну сиромах Тори, корећи свог друга.

— Погодио си! У сандуку је жаба, рече цар, и показа присутнима затворену жабу. Ти си човек који нам треба, и кренућеш се одмах у Кину да порнаћеш лопова.

ва редовно извјешћава министра-предсједника о спољној политици.

Стање у Македонији. Македонска револуционарна организација хоће да живљивим терористичким деловањем изазове посредовање европских велевласти, те пријети, да ће доскора извести читав низ великих атентата у Македонији. Организација тврди, да младотурски режим није оправдао повјерење Европе и да се за то морају олет повратити у Македонију међународни и контролни органи.

Туча у луксембуршком сабору. У луксембуршком сабору дошло је до туче између посланика клерикалца Труна и социјалисте Велтера. Социјалиста је у говору свом Труна назвао доповим, на што је овај тргао корбач и полетио на Велтера. Кад се посланици почели тучи, навали у саборницу свјетина са галерија и изроди се ошта туча. Једва је жандармерија изгонила из саборнице на улицу и посланике и свјетину. На улици је протужена ошта битка. Многи су тешко озлијеђени. Најзад су надвладале социјалисте и свјетина, која је пристајала уз њих, те се клерикалци морали да склоне у неко двориште и тамо да се закључа у. Дивна парламентарност!

Побуна против Чивута. У кијевској губернији у мјесту Шашкову избила је побуна против Чивута. Жена Чивутина Карина Спектора убила је хришћанско дјевојче, које је код ње служило, што није одијела турске шахтеру, да их закоље, него их је заклала сама. Чивукиња, због убиства буде стављена под против суд, али како су поротици махом били Чивути (осим једног), то Чивукињу ослободу. Када се о тој пресуди чуло, сви сељаци из околних мјеста дигну се са оружјем против Чивута, да се освете за хришћанско дјевојче. Зато се и не треба чудити прогону Јевреја у Русији.

Дневник

Висока пажња. Њ. Величанство Краљ Господар и овога је пута манифестовао Своју љубав према школској омладини. У недељу се у Народној Гозоришту давала представа „Књаз Арванит“. Господар је благоизвољно платити улазнице за партер шездесеторици ученика најстаријег разреда Држ. Вел. Гимназије и Богословско-Учитељске Школе и ложу за старјешине тих школа.

Вратио се. Његово Краљ. Височанство Краљевић Данило, који је почетком прошле недеље отпустио на Тополицу, вратио се у суботу у вече на Цетиње, када је у Новом Двору у част Његова имендана била приређена свечана представа.

Отишли у лов. Његово Краљ. Височанство Краљевић Данило отпутовао је јутрос рано својим аутомобилом са Њ. Кр. В. Књазом Петром пут Даниловграда, где ће дан провести у Косовом Лугу у лову на дивље кокоши.

„Изубљен сам“, помисли Тори уз пут. „Кинески цар ће наредити да ми се одсјече глава. Ах! Тутеби! рђаву си ми услугу учинио!“

Кад је био близу Пекинга Тори сједи под једно дрво да се одмори. На једној грани нека птица је пјевала: Чи—чу! чи—чу!

Кад је изашао пред цара, он је био потпуно увјерен да ће га убити, јер кад га упитаху где се налази државни печат он само промуца: „Чи—чу!“

Од једаног један дворјанини паде на кољена, и признаде да је украо печат. Дворјанин се звао Чи—чу.

— Признајем да си велики пророк, рече цар, и задржавам те на моме двору.

Тори је био згранут; он је дрхтао, јер се бојао свога незнања, које ће га ипак издати кад тал. Зато мољаше цара да га пусти напруг у своју отаџбину, где су му остала жена и дјеца.

Цар није пристајао. Тори се наљути и рече да му је сва вјештина у носу, и ако одсјече нос, онда им више неће требати, и дохвативши сабљу и одруби свој нос.

Једва су му живот опростили, и пустише га ругајући му, али је Тори ипак задовољан што је оставио на кинеском двору само свој нос, јер част бити на њему примљен, тако је велика, да обично много више кошта.

Клизалиште. Како су настали клизалиште и сунчани дани, то је, као и сваке године, отворено клизалиште у доњем пољу, испод Орловог Крша, где се свако послје подне, уз пријатне звуке војне музике, најотмијенији свијет оба пола наше пријестонице клиза на леду и низ брдо. У клизању учествују и сви млађи чланови Краљевске Породице, а особито Њих. Краљ. Височанства Књаз Петар, Књагињца Ксенија и Вјера, који су познати као велики љубитељи овога зимскога спорта.

Н. Скупштина. Јуче и прекјуче нијесу биле сједнице Н. Скупштине пошто су тих дана одбори радили. Сједнице су продужене данас послје подне и чим се посвршавају сви послови што су на дневном реду, сједнице Н. Скупштине ће бити закључене. Према томе Н. Скупштина ће свој рад закључити најдаље до петка, те ће тако посланици моћи за вријеме отићи својим домовима да у кругу својих породица проведу божићне празнике.

Тајна сједница. У недељу послје подне прије него се прешло на дневни ред посланик Саво Вулетић упутио је у Н. Скупштини усмено питање влади о рашко-призренском митрополиту, чије је постављење изазвало велику полемику у српској јавности. Како му је на то питање одмах дат одговор, то је сједница Н. Скупштине претворена у тајну, послје чега се расправљало о томе.

Публика у Н. Скупштини. У Н. Скупштини у недељу послје подне десило се на сједници један мали инцидент, који је за сваку осуду. У Скупштини се претресали извјештаји скупштинске анкете о оспореним изборима у капетанијама зетској и липовској. Задовољни постигнутим резултатом, неки од посланика почели су да аплаудирају, па се аплаудирање пренијело и у самој публици. Како је тим био повријеђен ред, предсједник је опоменуо проузрокоче овог испада да су се ограничили о пословном реду у Скупштини и позвао их је да сами напусте салу, а како то кривци нијесу учинили, предсједник је наредио, да се сва публика удали.

Оснажени избори. Н. Скупштина је, по саслушању скупштинских анкета, оснажила изборе посланика у капетанији зетској и липовској, где су изабрани Саво П. Вулетић и Јанко Тошковић, којима су раније били оспорени мандати.

Три извјештаја. Финансиски одбор поднио је Н. Скупштини три своја извјештаја, којима предлаже Н. Скупштини да прими у начелу и у појединостима без измјене предлог закона о ковњу новца, предлог закона о накнадним буџетским кредитима у овој години и три указа Краља Господара, којима се одређује помоћ: Благоти Вукотићу у замјену за 4 обећана му рала земље 480 перпера, Бају Брајовићу, из Бара, у замјену за 4 обећана му рала земље 480 и Мирку Булатовићу, из Доње Мораче, у замјену за обећана му два рала земље 400 перпера. Код предлога закона о накнадним буџетским кредитима одбор је ставио примједбу, да се, на основу годинама стеченог искуства, све државне потребе буџетом тачније предвиђају како не би долазило до одобравања накнадних кредита.

Накнадни избори. У недељу, 18. ов. м., вршени су накнадни избори у капетанији братоножићској и љешанској. Изабрани су ранији кандидати Јакша Поповић у капетанији братоножићској и поп Томо Кужић у капетанији љешанској.

Талијански лист о Бранку. Познати талијански лист „Corriere d'Italia“ доноси г. протођакана Филипа Радичевића лијеп чланак о омиљеном нашем pjesнику Бранку Радичевићу и његовом поријеклу. Овај чланак изашао је под насловом „Српски pjesник Бранко Радичевић“ у 344. броју поменутог листа од 1. децембра.

Смрт Ане Шамалове. Познати чешки патриота и добар пријатељ Црне Горе доктор Премисл Шамал претрпио је пролијех дана горки удар судбине. Немилостива смрт истргла је из круга његове, досле тако сретне породице, дражесну његову супругу Ану у 36 години њена живота. Покојница је била огранак богате патрициске обитељи прашке. Сама скромна, употребљавала је богатство своје на то, што је њиме блажила болове сиромашних паћеника, а при томе је узимала живог учешћа у добротворним друштвима за потпомагање народних цијељи. Била је као и њен супруг искрена пријатељица Црне Горе и поштоватељка нашег узвишеног Господара и његовог дома. Са супругом је два пут била у Црну Гору, потоњи пут назад двије године са породицом доктора Черногога. Оба пута су провели више дана на Цетињу у кругу својих овдашњих пријатеља и познаника. За свог сичића и кћер набавила је црногорско одијело, у које их приликом нар. свечаности чешких одијевала „Narodni Listy“ посветиле су уваженој покојници подужи некролог. Укопана је уз огромно учешће народа. Ови редци нек буду потоњи поздрав анђелској њеној сјени из омиљене јој Црне Горе. Дична кћери чешког народа, нек ти је лака она шака чешке земље, коју си тако жарко љубила. Спомен твој живиће вазда у срцима твојих пријатеља!

Црна Гора подмићује! Избор архимандрита Гаврила Дожића за рашко-призренског митрополита из безумно је познати дно биоградске штампе. Теразиским Пјемонтезима тај избор толико је одузео и оно мало чисте свијести, да су почели најодвратније да клеветају, сумњиче и денунцирају Црну Гору. Ступци патентираних биоградских листова препуни су бесрамним нападима не само противу самог избора и новог митрополита, него чак и према нашој земљи. Али као да је у томе најдаље отишао лист „Пијемонт“. Он износи како „Црна Гора призива велики број Срба преко Андријевице и даје им упуштање како ће слати Дожићу телеграфске поздраве У неколико случајева Црна Гора је почела и са подмићивањем. Та појава мора бити нарочито предмет пажње за нашу владу. Турској влади треба дати доказа, да се Црна Гора служи и таквим средствима.“ Тако вели „Пијемонт“. А колико два дана прије тога тај исти „Пијемонт“ пјенушећи на уводном мјесту противу Дожићева избора називао је неке српске листове денунцијантима, клеветницима и издајницима наших општих ствари само зато што су помињали Раденковићеве криве руке и што су се обарали противу патентираних патриота и познате котерије. Он се тада под ударцима независне српске штампе увијао и пренемагао кукајући: „То је погађање Србије. Зашто туткати Турке противу Срба и Србије кад нас већ увијају као зечева.“ И још је додавао: баш и да је Раденковић био оно што му приписују, о томе није требало говорити и желиети је да се такве ствари не понове. А сад тај исти „Пијемонт“ клевета и денунцира Црну Гору и тутка владу у Србији, да на то о-

брати пажњу и да Турској Црну Гору поткаже! Како то да се назове?

Какав „Пијемонт“, такви и Пјемонтези! Разголители су се и сувише и ми их само поштегом српском свијету приказујемо у свој одвратној њиховој наготи, па нека о њима суде, а не буду ли се у будуће умјели ограничити и обуздати, заборавићемо на све обзире и онда ћемо ми проговорити. Имаће се онда шта и да чује!

Бујрум, теразиски Пјемонтези!

Уступљен закуп говеђег меса
Искључиво право продаје свјежег говеђег меса за варош Цетиње, а за идућу 1912. годину уступљено је **Бећу Османову Тузовићу** по овој цијени: прву врсту (гдје спадају задњи черци са слабином, која се пропорционално има дијелити са том врстом) килограм 0.96 пара; другу врсту, (гдје спадају први черци са вратом, која ће се такођер пропорционално дијелити купцима те врсте) килограм 0.85 пара. Меса, према уговору не смије никад нестати, а уз то мора бити здраво и дебело у свако доба од године, т.ј. на ребрима и осталим дијеловима заклатог говеђета треба да има правог и чистог лоја споља и изнутра, а особито око бубрега, у противном ће се забранити продаја и уништити без икаквог поговара. Даће се прилике грађанству да се упозна са свијема одредбама дотичног уговора, како би према томе знали своја права и на основу истих чинили своје дужности, у случају преступа са стране закупника. Надати се, да ће нови закупник одговорити условима уговора и потребама грађанства. У грађанству преовлађује мишљење да је овај закуп добро издат и да је закупник најповољнији за ово пословање, па бисмо и жељели да тако и буде.

Лијепа пажња. Општина цетињска — поред редовних издатака — **развијелиће сиротињи цетињској** пред божићне празнике приличну суму новаца, како би и они те дане што љепше провели. Ово је лијепа пажња и служи за похвалу.

Нестао револвер. У недјељу, 18. ов. м., у Народној Скупштини за вријеме скупштинске сједнице нестао је један револвер американски мали, преламач. Онај, који га је мјесто свог узео, моли се да исти врати у Скупштину, гдје ће добити свој.

Нашим Американцима

Са врх Коложун, на Никољдан 1911. Кад нам се пријатно гостопримство заслужног „Вјесника“ не одриче, ево нас, да вам се путем јавности одазовемо, ма да овом приликом нећемо моћи о сваком предмету писати за које нас питате, и за које ће требати големо више простора него би наш угледни уредник овога листа могао уступити у једном броју. И прије и послје радићемо колико можемо да вас задовољимо, у нади да ћете признати уз ову американску која вели: „кад човек уради колико може, урадио је доста“. И нијесмо бастадури да вам извијемо високо ремек дело из ареоплана којег академског Батња, него онако по американски, простосрдачно, искрено, и истинито, како ће нас свакоји мукотрпни pick and sh nel man од Атлантика до

Пасифика моћи разумјети. — Дуго странствовање учинило је нас —

Самоуке, ако мало знамо
Ама коња за утрк имамо!

Коложун је високо уздигнут над питомим Приморјем старе Иванбеговине, гдје су манастири, у којима су у оно срећно доба живели Владике Господари. С десне стране је горди Ловћен, овај симбол српске слободе и Парнас блаженопочившег Владике Рада, на којем он вјечни санак борави:

Благо њему он за довијек живи
Имао се рашта и рађати.

Са врх Коложун видимо дивну Боку, овај чаробни залив нашег Босфора — окићен бијелим дворцима, као лабудови покрај плавог Јадрана — дворови у којима некад бјеше прошета и бирићег, морских банова и горских лавова. А сад у већем броју само жалосна празнина и тужна усмјена. Бока материјално пропада хвала онијема који њом управљају, пак и морално ове је године пострадао као икад. Ударила зла срећа и политичка манија, коју заведе политички тулипани у служби познатог апарата којем је девиза divide et impera. Никад у историји Боке није било оваквог политичког калабука и брук, која не служи на част имену бокешког и образ поштених Срба и Хрвата, које је ни криве ни дужне политична зараза била захватила. Част и поштење неискусној и заведеној маси бирача, који су гласовали по свом увјерењу али гријеху. Али не просто неким члановима изборног одбора Срделићевог кола, који су окаљали часно име бокешко, служећи се подлим средством и нечасном махинацијом — нешто слично оних рег decetum savajegos у Никарагви и Хондурасу. И неки прваци Вукотића странке постадоше смијешни. Преврнули дрвље и камење да изабере Вукотића, да га пошаљу у Беч да виче против полициског апарата и диспозиционог фонда, а данас дају почасно грађанство вођи овог апарата! Овим нека је алат та њихова инклинација — нека им је на част та њихова беделија — и она шустај Бећа алај бим беланиверсум!!!

Др. Божо Вукотић је продро, и ми као Срби желимо му успјех, ма да нас трагови тоше; ма да је он у Бечу, „једна сламка међу вихорове“, надамо се биће свијесан своје дужности, биће достојан имена којег носи, јер је оно име —

С Чева равног гнијезда јуначког
И крвавог људског разбојишта.

Него избори заступника прођоше. Сад што нам требају ове страње у изборе опћинске? Вукотића странка у Грбљу, негово родно мјесто, може поднети, а ма што нам треба „Срделића странка“ у опћини јуначкој Грбљаници, и у питецкој постојбини пона Андоровића новог Опића? Зашто не створите „Кањоша Шацејоновића странку“ или „Стевана М. Љубише странку“?

„Вође хуље, црне кукавице
Пострадоште рода издајнице!“

Изборни калабулак, махинације познатог апарата, фалсифицирања пуномоћја, и дармар каквог опћина паштровска не памти од кад је Кањош посјекао Фурлана, владао је за вријеме избора. — Гласове из Америке који су стизали (вазда Марковијем радио телеграмом) па и оне који су давно примили „последње целованије“ на цариградски таксим, примала је „брацка“ и „поштена“ комисија коју је предводио злогласни шиндик друге опћине, који је имао carte blanche да ради по свом жеђу. — О овоме провакатуеру, о овој јанини морала, који се давно шири на јасле народне и диспозиционом фонду — о њему ћемо ти писати у другој форми, на другој карти, да се његовом монструозном биографијом не окаљају чисти ступци нашег листа. —

Приликом избора на св. Стевана било је грђе него на оглашене изборе на Шућу, јер у овој опћини било је два члана изборне комисије, у Паштровиће ниједан. А за фалсифицирање потписа ако буде и труње оног Justitia Regnum Fundamentum као гесло хабзбурске куће, државно одвјетништво у Котору ће га поштовати

и мораће повести истрагу овог јаничарског насиља.

Што погани од људих чините
Што јуначки људе не смакнете
Но им вакве муке ударате!

Ово рече један Брђанин скоро дошли из Аризоне — и срећа његова не чуше га. Вама, браћо, у Близби Аризони, који сте се у неким приликама показали као људи и као Срби поручујемо, да је ваша посланица на сеоске главаре код неких мртво слово! У вашу поносну и витешку домовину завладала је странка некаквог Срделића. А знате ли ви ко је то Срделић? То је адвокат которски, који не прима ситне парнице, али узме бакшиш од једне круне кад покаже једном сељанину врата од трибунала; то је адвокат који је покренуо и уређивао пок. „Боку“, о којој сте доста пута с гнушањем бигодемовали; то је абукат, који је покрета неке привредне установе од којих акције овдје неки дају за 50%, испод цијене; то је адвокат који крсти своју дјецу другом вјером да нешто постигне. Е па није чуда да се с именом оваквог човека онако радило у вашој опћини ала Nicaragua karamba!

Ми смо на Коложуну гдје је граница од двије државе, којима владају два добра Господара, које рад њихове доброте, великодушја и правде свијет поштује и обожава. И ма да с једне и друге стране границе, бива трнове драче и дивље шлота, пут правде и сунчани зрак истине мора да продре у свако биће божјег створења.

Вама браћо — небраћо (премда у малом броју) на велику скелу Стрика Саву у Њу-Јорку, и ваша у шубевином Чикагу поручују опробани стари од 4 деценије Американци, да онај Бартолдјевић кип, на којем је саграђена божанствена слика Колумбије са лучом у десној руци, не свијетли да заслијепи, него свијетли пут милиона исељеника из старог у нови свијет — из старог у нови живот. Ви не смијете каљати Стрика Сава велико гостопримство; не смијете прљати част и достојанство слободне америчке штампе; ви не смијете, иза леђа Стрика Сава, чак преко океанске пучине градити шанчеве и бацати се благом на ваше светиње, које су једнако америчког начела и америчког идеала!

Ви можда имате у ваш обор којег ботера из „ди бовери“ у Њујорку, или којег лофера на „Клајборн“ у Њикагу, или којег харлота на „Карсон“ у Питсбургу, али ми смо увјерени да вашом прљавом кампањом на светињу и идеал Србинов, нећете задобити у своје коло ни једну српску бабу с обале Атлантика, ни једно српско дијете у дио Пасифика, а камоли којег крештенцака питомице Калифорније, ледене Аризоне, блате Аризоне, извозне Пенсилваније, равне Шинесоте, маског Илинојса, златне Неваде и монголских Дублиндрџека! Ви нијесмо Срби а још мање црногорски Срби — нијесмо били на оно поприште одакле је стрмоглаво пошао Шуктар наша у Стамбол, па причао Султану како: —

„Књаз Никола није цар
Ка краљеви други што су.
Него Ора кој се вије
Кад се за њим војска осу!“

Ви сте у земљи, гдје влада енглеки језик, па ако сте које јаде научили, окрените се на све стране књијаре, паћићете ријечи које је The Grand Old man of England (Велики Старац Енглески) казао у Парламенту октобра 18. 1895 те:

„In my deliberate opinion The tradition of Monten-gra, non committed To His Highness Prince Nicholas as a sacred trust exceed in glory Those of Marathon and Ther mopylae, and ale The nar-Traditons of The nord.“ —

А српски: „У моје одлучно мишљење, традиција Црне Горе сад пов ерена Његовом Височанству Књазу Николи, као свега повјерење, прелази у славу оне Маратона и Термонила, и све ратне традиције свијета!“

На стојите оваких израза и епопеја могли би цитирати, које су изрекли или

* Balkans The story of nations by William Miller.

свијевали државници, пјесници и књижевници свијетског гласа — каквих нијесу ни једној малој државици ниједном владаоцу!

Пак што да ти рекнем, ситна гњидо? Дачањини Св. Никола шамарио је Арију на сабору хришћанских учитеља због нев ере. Ми нећемо тебе, јер немамо кога — толико ћемо демагогском тулипану сједне и друге стране мора, да завршимо с оном Змајево —

„Свака птица своје јату
Сваки брат ће своје брату,
А куд тебе носи крило
Издајце, срам те било!“

Tom Dick and Harry.

Биљежник

— У Кијеву је дошло до против аустриских демонстрација, те су демонстранти, већином ђаци, раздупали прозоре на аустро-угарском консулату.

Син ађуганта баварског принца регента, генерала барона Кеница, поручник Кениц лишен је официрске службе и изгнан из војске, јер је позајмио од једног једногодишњег добровољца 30 000 марака и обећао му, да ће постати резервни официр.

Кад је руски генерл „Кужанце“ присио у Севастопољ, ухапшено је 13 морнара, који су хтјели наговорити осталу момчад, да побјегну с брода.

Наука и проналасци

Лијечење рака. У најновијем лијечењу болести рака долазе ове вјести: Тајни савјетник Висерман у Берлину саопштио је у заводу за кујне болести, да је изнашао лијек од болести рака. Тај се нови лијек састоји од хемиског споја осина и селена, који, кад се помијеша с крвљу, уништава ћелије рака. Покушаји су учињени на животињама, па је успјех био сјајан. У једној лондонској болници покушали су лијечити рак рану радијем, те је досад постигнут довољан резултат. О томе из Лондона јављају: У великој лондонској болници кажу да је излијечен стари случај болести рака употребом радијеве соли. Операција прије тога није ни најмање успјела била, па су онда метну ли љекари на болесно мјесто радијеву со. Боли је доскора нестало. Израсли дио је постао све мањи и мањи и након пет недјеља га је посве нестало.

Позив на претплату

Многим нашим претплатницима истиче претплата крајем овог мјесеца, те је већ вријеме да претплату обнове како им се не би лист за наступајућу 1912. годину обуставио. Администрација листа никоме без разлике не шаље лист на вересију, те ће зато даље шиљање обуставити свима онима, којима претплата свршетом овог мјесеца истече, а благовремено је не обнове. На лист је најзгодније се претплатити код поште. Све поште примају претплату на наш лист како у земљи, тако и на страни. Цијена је листу за по године за Црну Гору 5 перпера, а за иностранство 7¹/₂ франака.

Цетиње, 11. децембра 1911.

Администрација „ЦЕТИЊСКОГ ВЈЕСНИКА“.

Двије собе с улице, меблоране, с електричним освјетљењем издају се од 1. јануара у-питати у уредништву.
P. 16, бр. 43, 2,3

ЦЕНТРАЛА:
ТРЕБИЊЕ (Херцеговина)

ТРАВУНИЈА

ФИЛИЈАЛА:
ГРУЖ (Далмација)

трговачко, индустријско, отпремачко, комисионо и агентурно дионичарско друштво.

Велико складиште сваковрсног пилааног дрва: дасака, мурала, јеловог, пињеговог, храстовог, буковог, сировог и куханог. Паркета букова и храстова.

Греда тесаних сваке димензије. Горивог дрва и енглешног каменог угљена.

П. л. Бр. 39.

Све уз врло умјерене дневне цијене.

Штампа кр Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлински.